

Witteveen+Bos  
van Twickelostraat 2  
postbus 233  
7400 AE Deventer  
telefoon 0570 69 79 11  
telefax 0570 69 73 44

onderwerp toetsing uitbreiding geluidzone Haven Zeven aan natuur  
project geluidzoning Waalwijk Havens I-VI en Zeven  
opdrachtgever gemeente Waalwijk  
projectcode WW32-1  
referentie WW32-1/nija4/011  
opgemaakt door mw. drs. A. den Held  
goedgekeurd door ing. G.A. Krone  
status definitief 02  
datum opmaak 11 juni 2009

paraaf  b.a.

---

aan	gemeente Waalwijk	T. Hendriks mw. S. Basten
kopie	Kuiper Compagnons Witteveen+Bos	R. van der Zweerde G.A. Krone M. Andel mw. A. den Held

---

## 1. INLEIDING

Het bestaande industrieterrein Haven Zeven is een gezoneerd industrieterrein. Binnen de gemeente Waalwijk is de wens ontstaan om de vigerende geluidzone van het industrieterrein Haven Zeven aan te passen (plaatselijke verruiming). Als gevolg daarvan kan de toekomstige geluidbelasting van enkele aangrenzende gebieden toenemen ten opzichte van de situatie die uitgaat van de vigerende zoning.

In deze notitie wordt ingegaan op de eventuele consequenties van herzoning met betrekking het thema Natuur.

Om te komen tot een herzoning van het industrieterrein Haven Zeven is een (partiële bestemmingsplan wijziging noodzakelijk). Deze notitie is tevens bedoeld als milieuparagraaf Natuur bij deze bestemmingsplan wijziging.

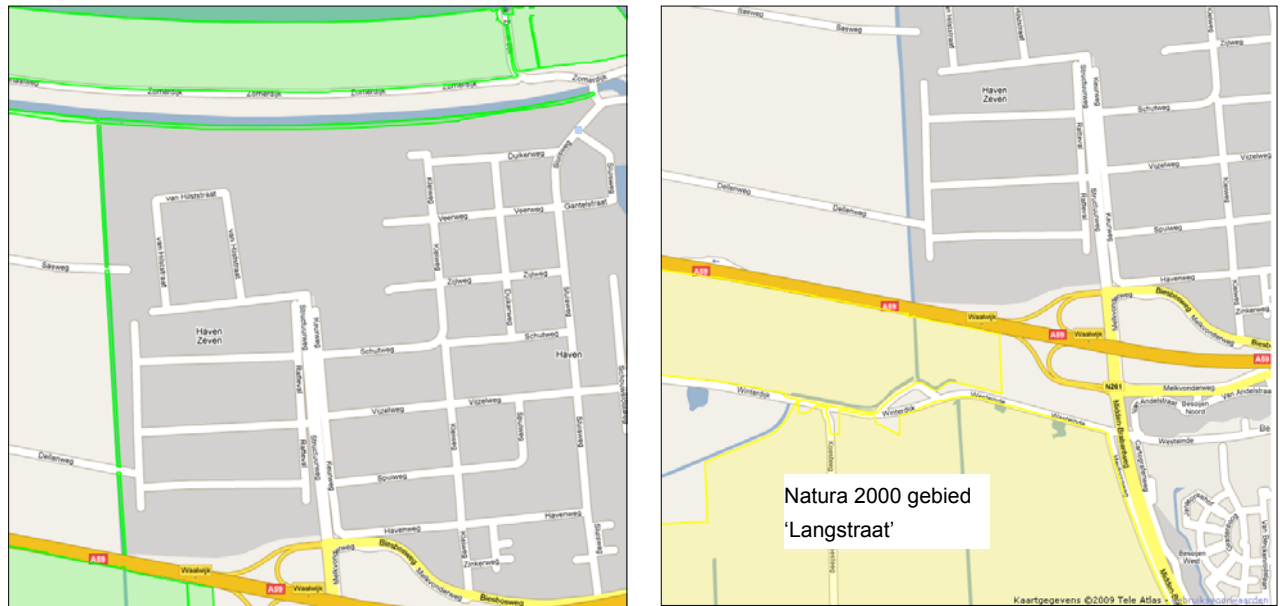
## 2. NATUUR

In het kader van de herzoning van het industrieterrein Haven Zeven is het van belang te kijken naar natuurwaarden van gebieden in de omgeving van Haven Zeven. Het gaat hierbij om:

- natuurgebieden die beschermd zijn in het kader van de Ecologisch Hoofdstructuur;
- natuurgebieden die beschermd zijn in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998;
- inheemse flora en fauna die beschermd worden door de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet.

De ligging van de relevante Ecologische Hoofdstructuur en het Natura 2000-gebied is aangegeven in afbeelding 2.1.

**afbeelding 2.1. Ligging Ecologische Hoofdstructuur (groen) en Natura 2000 (geel)**



In deze paragraaf wordt aangegeven of de hierboven genoemde natuurwaarden negatieve effecten ondervinden van de herzonering van het industrieterrein Haven Zeven. Hierbij is gebruik gemaakt van de volgende bronnen:

- natuurgebiedsplan en beheersgebiedsplan versie 2007, te bekijken op de Ecologische Hoofdstructuurkaart via Brabant op Kaart ([www.brabant.nl](http://www.brabant.nl));
- de gebiedendatabase op de site van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit;
- natuurgebiedsplan 'Westelijke Maasvallei', 25 september 2007;
- tellingen door Stichting Zoogdierenwerkgroep Zuid-Holland, najaar 2008;
- telgegevens van de provincie Noord-Brabant, ontvangen najaar 2008.

## **2.1. Ecologische Hoofdstructuur**

In de omgeving van het plangebied liggen de volgende onderdelen van de Ecologische Hoofdstructuur:

- de Sprangse sloot, een ecologische verbindingzone binnen de Ecologische Hoofdstructuur aan de westkant van Haven Zeven;
- de Gansooiensche en Capelsche Uiterwaard ten noorden van de bedrijventerreinen Haven 1991 en Haven Zeven;
- de Langstraat ten zuiden van Havens Zeven (overlapt met Natura 2000-gebied).

De Gansooiensche en Capelsche Uiterwaard maken onderdeel uit van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) die binnen de groene hoofdstructuur (GHS) ligt, zoals vastgelegd door de provincie Noord-Brabant in de interimstructuurvisie Noord Brabant van juli 2008.

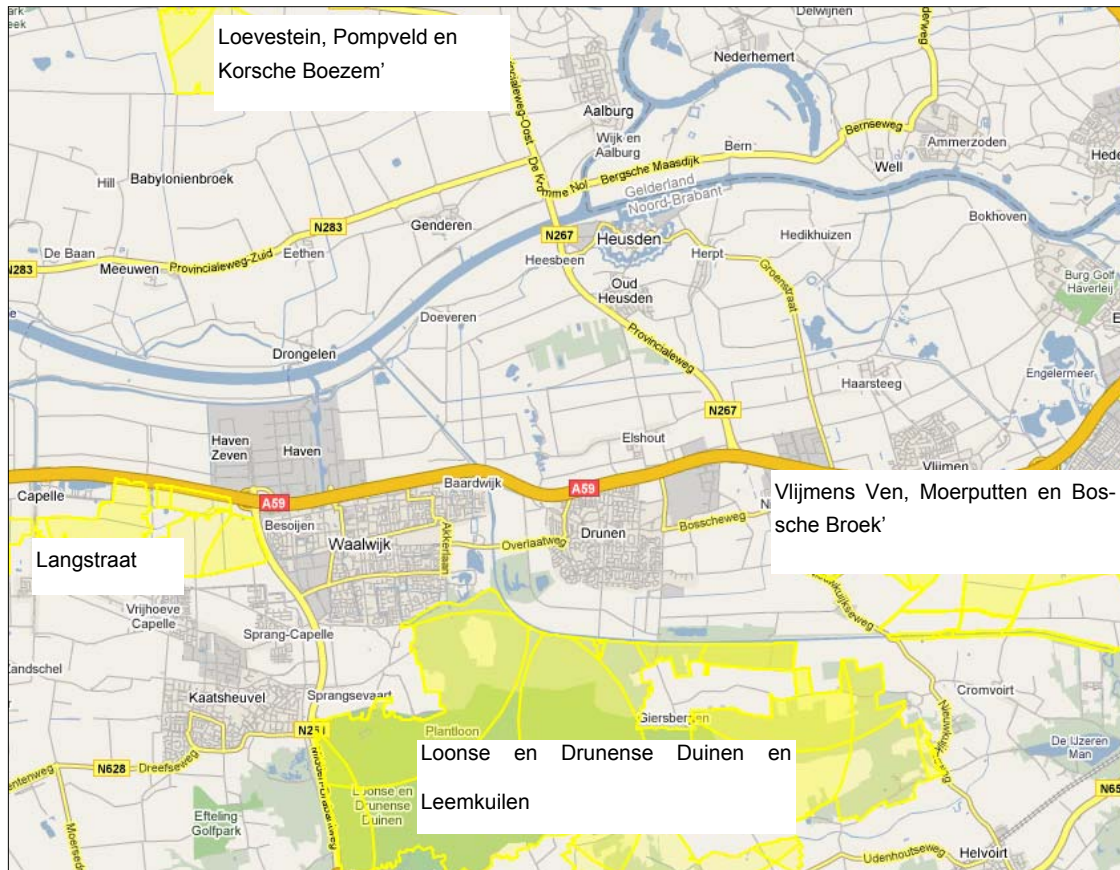
Een belangrijk gegeven is dat de Nota Ruimte uit 2006 het 'nee-tenzij' beschermingsregime niet meer van toepassing laat op plannen die buiten de EHS plaatsvinden. Eventuele effecten van plannen buiten de EHS op de kenmerken en waarden binnen de EHS, vallen niet meer onder het betreffende 'nee-tenzij'-regime. Voor Natura 2000-gebieden blijft die 'externe werking' overigens onverkort van kracht. De Interimstructuurvisie Noord Brabant en de bijbehorende Paraplunota, beiden vastgesteld in juni 2008, sluiten hierbij aan doordat het 'nee, tenzij'-regime alleen geldt in geval van stedelijk ruimtebeslag binnen de grenzen van de EHS (GHS in de genoemde visie en nota). Uit de Interimstructuurvisie (paragraaf 4.2.1) blijkt dat uitbreiding en intensivering van industrieterreinen onder stedelijk ruimtebeslag vallen.

Omdat het industrieterrein Haven Zeven niet uitbreidt in de Ecologische Hoofdstructuur (geen ruimtebeslag), is de toetsing aan het 'nee, tenzij'-regime voor EHS/GHS niet aan de orde. Dat betekent overigens niet dat de natuurwaarden niet meer beschermd worden tegen de eventuele geluidverstooring die de verlegging van de geluidszone kan veroorzaken. Die bescherming wordt echter geboden via de Flora- en faunawet (zie hierna).

## 2.2. Natuurbeschermingswet 1998 (Natura 2000)

In de (ruime) omgeving van Waalwijk liggen verscheidene Natura 2000-gebieden<sup>1</sup>. Zie onderstaande afbeelding 2.2.

afbeelding 2.2. Overzicht Natura 2000 in wijde omgeving Waalwijk



De meeste van deze gebieden liggen op grote afstand en daarmee niet binnen het invloedsgebied van Havens Zeven. Alleen een klein deel van het Habitatrichtlijngebied Langstraat ligt binnen de toekomstige contour. De natuurwaarden waarvoor dit gebied is aangewezen en die beschermd moeten worden zijn negen habitattypen (diverse veen-, moeras- en watertypen en graslanden) en twee vissoorten (kleine en grote modderkruiper). Omdat deze natuurwaarden (zowel habitattypen als de twee vissoorten) niet gevoelig zijn voor geluid, is geen sprake van negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de relevante natuurwaarden.

Naast directe effecten moet worden bepaald of er sprake is van zogeheten 'externe werking': het is niet toegestaan dat leefgebied van natuurwaarden, waarvoor een Natura 2000-gebied is aangemeld/aangewezen, buiten de begrenzing wordt aangetast of verstoord, zodanig dat dit leidt tot negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van die natuurwaarden.

<sup>1</sup> 'Langstraat, 'Loevestein, Pompveld en Korsche Boezem', Loonse en Drunense Duinen en Leemkuilen' en 'Vlijmens Ven, Moerputten en Bossche Broek'.

De in afbeelding 2.2 aangegeven Natura 2000-gebieden in de omgeving van Waalwijk hebben de status 'Habitatrichtlijn' en bieden leefgebied aan lokaalgebonden natuurwaarden. Alleen Natura 2000-gebied Biesbosch heeft status 'Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn'. Vogels kunnen relatief grote afstanden overbruggen om naar foerageergebieden te komen. In het concept gebiedendocument van het Ministerie van LNV wordt voorgesteld om de meervleermuis toe te voegen aan de soorten waarvoor de Biesbosch wordt aangewezen. Dit kan relevant zijn, omdat meervleermuizen migreren over grote afstanden naar foerageer-, zomer- en overwintergebieden.

### 2.2.1. Wintervogels

Een aantal vogelsoorten maakt in de wintermaanden gebruik van de Gansooiensche en Capelsche Uiterwaard als slaap- en foerageergebied, deze zijn benoemd in tabel 2.1 [bron: natuurgebiedsplan 'Westelijke Maasvallei', 25 september 2007]. In het concept-gebiedendocument worden voor de kolgans, de wintertaling, de pijlstaart en de slobbeend instandhoudingsdoelstellingen omschreven (geel gearceerd). De andere voorkomende soorten zijn daarmee voor de toetsing aan de Natuurbeschermingswet 1998 niet relevant. Het is nauwelijks na te gaan of deze vogels uit de Biesbosch komen en gebruik maken van gebiedsdelen binnen de toekomstige geluidscontour. Mocht dat echter het geval zijn, dan zullen deze individuen naar verwachting niet of nauwelijks worden verstoord door geluid omdat ze daarvoor niet gevoelig zijn (bron: effectenindicator van site Ministerie van LNV, zie ook tabel 2.1. Bovendien is het gebied waar de geluidsbelasting toeneemt dermate klein ten opzichte van de foerageermogelijkheden in de omgeving, dat er ook daarom geen sprake zal zijn van negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de natuurwaarden van de Biesbosch.

**tabel 2.1. Foeragerende wintervogelsoorten in de Gansooiensche en Capelsche Uiterwaarden**

<b>vogelsoort met instandhoudingsdoelstelling</b>	<b>gevoeligheid geluid</b>	<b>overige vogelsoorten</b>	<b>gevoeligheid geluid</b>
kolgans	niet gevoelig	kleine rietgans	niet gevoelig
slobbeend	niet gevoelig	tureluur	gevoelig
wintertaling	niet gevoelig	knobbelzwaan	niet vermeld in effectenindicator
pijlstaart	niet gevoelig		

Wintervogels kunnen ook, naast de bescherming door de Natuurbeschermingswet 1998, worden beschermd door de aanwijzing van foerageergebieden van ganzen (en soms ook smienten) door provincies. Deze zijn in de directe omgeving niet aanwezig.

### 2.2.2. Meervleermuis

In het najaar van 2008 zijn 2 meervleermuizen foeragerend langs de oevers van de Bergsche Maas aangetroffen (bron: website Stichting Zoogdierenwerkgroep Zuid-Holland, [www.zwgzh.nl/index.php?option=com\\_content&task=view&id=65&Itemid=39](http://www.zwgzh.nl/index.php?option=com_content&task=view&id=65&Itemid=39)).

Vleermuizen gebruiken echolocatie om prooien en objecten in het landschap te lokaliseren. Echolocatie is alleen over korte afstanden te gebruiken. Navigeren over lange afstanden gebeurt met behulp van magnetische velden<sup>2</sup>.

Echolocatie wordt niet verstoord door industriegeluid. Vleermuizen gebruiken namelijk een frequentie hoger dan 20 kHz en vrijwel altijd zelfs hoger dan 25 kHz<sup>3</sup>. Dergelijke hoge frequenties maken niet of nauwelijks onderdeel uit van industrielawaai. En voor zover een bedrijf toch dergelijk geluid opwekt, is de afstandsdemping van die frequenties zeer hoog, zodat het geluidsniveau snel afneemt. Er moet daarom vanuit worden gegaan dat er geen verstoring van vleermuizen plaatsvindt door een toename van industrielawaai.

<sup>2</sup> Artikel in Nature, 7 december 2006: Navigation: Bat orientation using Earth's magnetic field Richard A. Holland, Kasper Thorup, Maarten J. Vonhof, William W. Cochran & Martin Wikelski.

<sup>3</sup> Hoofdstuk 4 Oriënteren met echo's, door H.J.G.A. Limpens & A.M. Boonman, in Atlas van de Nederlandse Vleermuizen, 1997.

Lange afstandsmigratie door vleermuizen wordt door industrielawaai niet verstoord, omdat zij navigeren met behulp van magnetische velden.

Op grond van het bovenstaande concluderen wij dat er geen negatieve effecten zijn op de meervleermuizen.

### **2.3. Flora- en faunawet**

Uit het bovenstaande blijkt dat de beschermingsregimes die gelden voor de EHS en Natura 2000 geen belemmeringen geven voor uitbreiding van de geluidcontour. Naast deze beschermingsregimes geldt ook de Flora- en faunawet. Die wet beschermt de afzonderlijke soorten, met onder meer een verbod op verstoring, dus ook verstoring door geluid. Omdat de wijziging van het bestemmingsplan alleen de verandering van de geluidzone (en dus de maximale geluidscontouren) betreft, is de toetsing beperkt tot eventuele effecten van geluidstoename op beschermde soorten. De toetsing gaat dus niet in op het feit dat er bedrijven in het gebied komen en dat dit nog andere effecten op flora en fauna kan hebben, zoals eventuele effecten van lichthinder, verstoring door beweging en wijziging van de waterhuishouding. Uitgangspunt is dat de haalbaarheid op dat punt al beoordeeld is bij het vaststellen van het vigerende bestemmingsplan. Overigens komt de vraag of er al dan niet een ontheffing van de flora- en faunawet aangevraagd moet worden, pas aan de orde bij de voorbereiding van feitelijke werkzaamheden (aanleg wegen, bouwen etc.). Dat is niet gekoppeld aan bestemmingsplannen of beleid. Bij die beoordeling, voorafgaand aan concrete werkzaamheden, moeten alle relevante aspecten worden betrokken, uitgaande van de actuele situatie op dat moment.

Volgens de Flora- en faunawet is het verboden beschermde planten en dieren en hun (vaste) verblijfplaatsen te verstoren. Planten zijn niet gevoelig voor geluid en de meeste diersoorten uit de in Nederland aanwezige soortgroepen<sup>4</sup> zullen evenmin worden verstoord door de toename van (het bereik van) het industrielawaai. Dat geldt ook voor vleermuizen, zoals beschreven in paragraaf 2.2.2. Soortgroepen die in de omgeving van het plangebied voorkomen en die eventueel verstoord kunnen worden zijn wintervogels en broedvogels.

Echter, de Flora- en faunawet beschermt vogels vooral gedurende het broedseizoen. Nestelende vogels, de nesten zelf, eieren en jonge vogels mogen niet worden verstoord, vernietigd of beschadigd. Ook mag foerageergebied dat van belang is voor het broedsucces niet worden verstoord. Daarnaast zijn nesten, horsten en hollen van een aantal soorten jaarrond beschermd en is het verwijderen en/of vernielen ontheffingsplichtig.

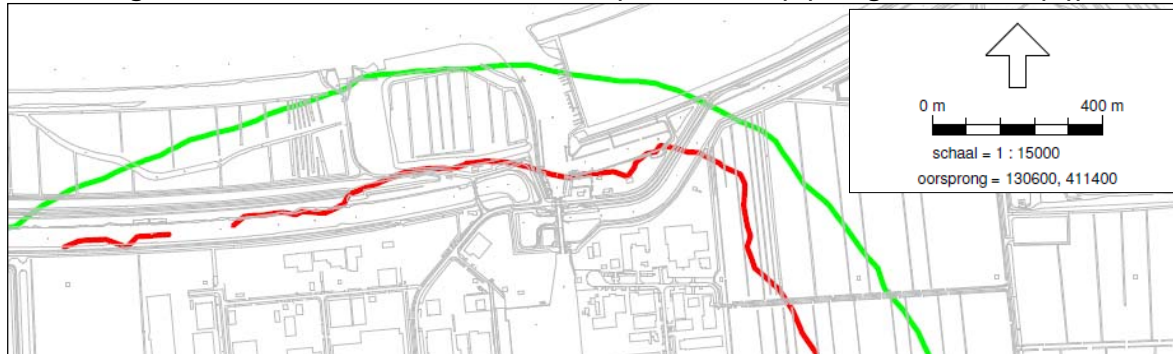
Omdat het geluidsniveau in de gebruiksfase continu is, worden geen broedende vogels verstoord. De soorten die gevoelig zijn voor de toename in geluidsniveau zullen namelijk elders gaan broeden, omdat daarvoor veel ruimte beschikbaar is. Zolang werkzaamheden voor de aanleg van de nieuwe bedrijven en de ingebruikname van bedrijven, buiten het broedseizoen gebeurt of vlak vóór het broedseizoen aanvangt en continue doorgaat, worden ten aanzien van broedvogels geen van de verbodsbepalingen overtreden. Deze werkwijze wordt algemeen in Nederland toegepast en door het bevoegd gezag (het ministerie van LNV) onderschreven. Te zijner tijd kan per geval worden bekeken welke verstoringstanden aan de orde zijn en of er sprake kan zijn van verstoring. Het gaat hier met name om grondwerkzaamheden, heiwerkzaamheden en de start van de ingebruikname van bedrijven met een relatief grote geluidsemisatie, zodanig dat de totale actuele geluidsemisatie van Havens Zeven en Havens I-VI toeneemt. Ook eventueel aanwezige jaarrond beschermde nesten worden niet vernietigd of verstoord door de toename van het geluidsniveau in de omgeving.

---

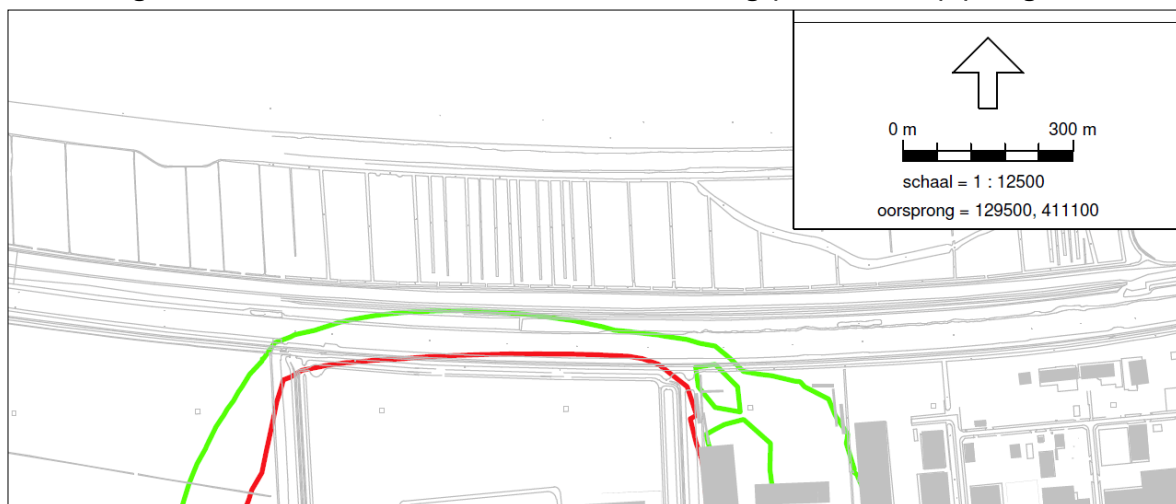
<sup>4</sup> Dagvlinders, libellen, vissen, amfibieën, reptielen, grondgebonden zoogdieren en vleermuizen. Voor de effectbeschrijving van industrielawaai op echolocatie van vleermuizen, zie paragraaf 'Natuurbeschermingswet 1998'.

Daar komt bij dat uit tellingen (zie afbeelding 2.6) blijkt dat de betreffende vogels ook voorkomen in de uiterwaarden ter hoogte van Havens I-VI, terwijl de voor vogels relevante geluidsbelasting daar in de huidige situatie al over de uiterwaarden heen ligt (zie afbeelding 2.3), vergelijkbaar met de beoogde toekomstige geluidcontour van Havens Zeven (zie afbeelding 2.4 en 2.5). Het bijbehorende geluidsniveau is voor de vogels dus geen belemmering om in het gebied te foerageren. De in afbeelding 2.3, 2.4 en 2.5 aangegeven contouren zijn de geluidscontouren zoals die in de Nederlandse ecologische toetsingspraktijk worden berekend, dat wil zeggen niet op 5 meter, maar op 1,5 meter boven maaiveld en op basis van een etmaalgemiddelde ( $L_{Aeq, 24 \text{ uur}}$ ), zonder de toepassing van straftoeslagfactoren voor de avond- en nachtperiode.

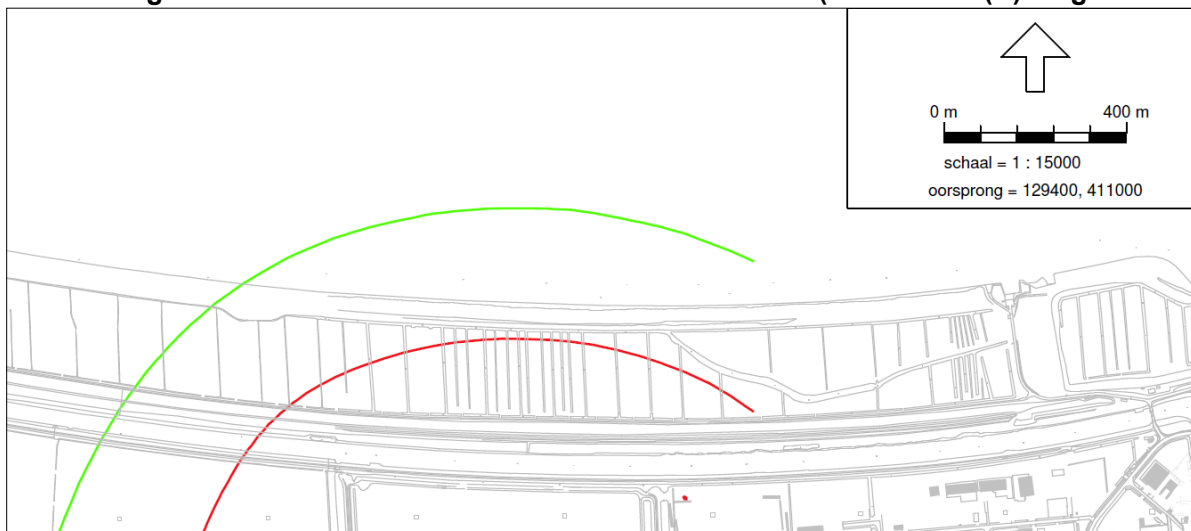
**afbeelding 2.3. Geluidscontouren Havens I-VI (rood: 43 dB(A) en groen: 47 dB(A))**



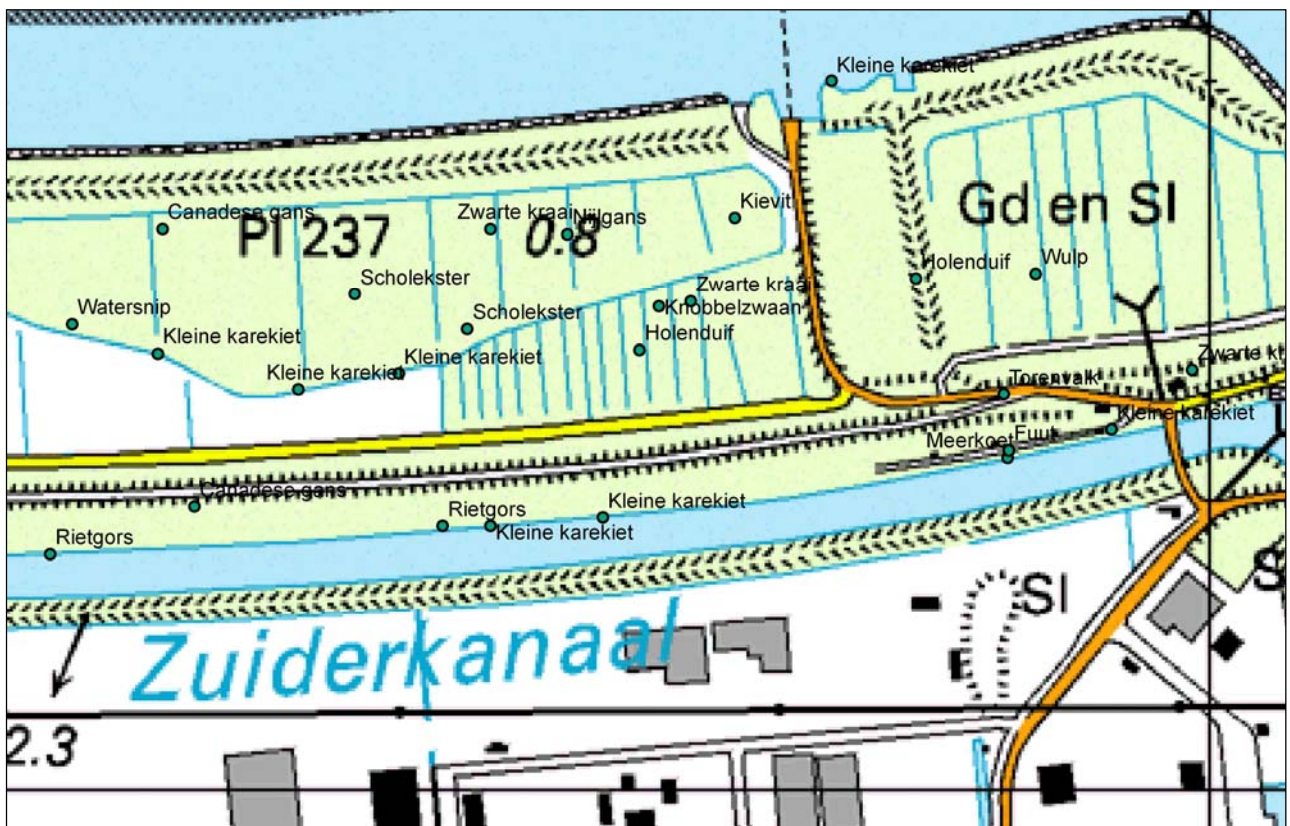
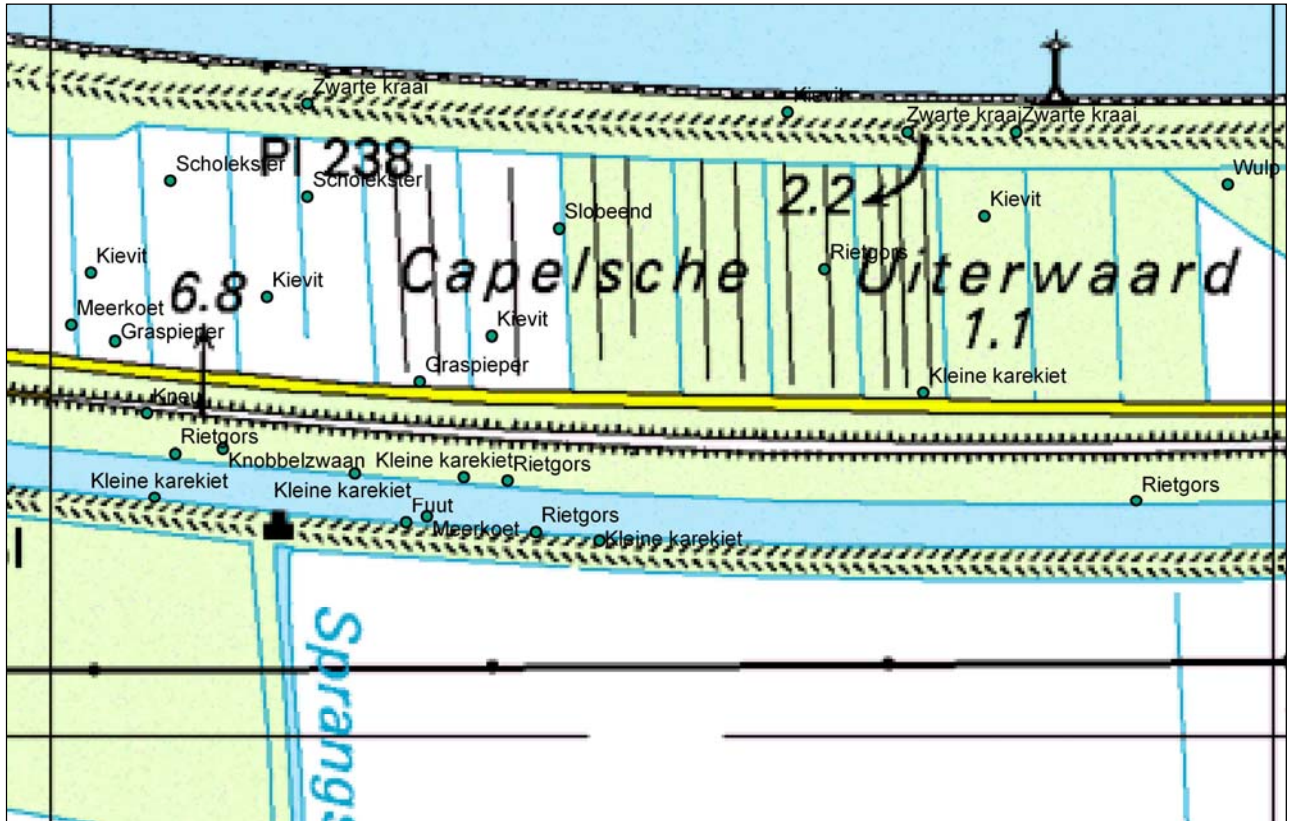
**afbeelding 2.4. Geluidscontouren Havens Zeven – huidig (rood: 43 dB(A) en groen: 47 dB(A))**



**afbeelding 2.5. Geluidscontouren Havens Zeven - toekomst (rood: 43 dB(A) en groen: 47 dB(A))**



afbeelding 2.6. Vogeltellingen [bron: provincie Noord Brabant]



#### **2.4. Conclusie en advies**

Uit het bovenstaande kunnen met betrekking tot de gebruiksfase de volgende conclusies worden getrokken:

- er vindt geen vernietiging of verstoring plaats van (beschermden natuurwaarden in) beschermde gebieden in de omgeving van Waalwijk;
- er vindt geen vernietiging, beschadiging of verstoring plaats van soorten beschermd via de Flora- en faunawet, uitgaande van zorgvuldige planning.

Het voorgaande staat los van de verplichting om bij werkzaamheden ter realisatie van de nieuwe bedrijvigheid (aanlegfase) rekening te houden met het broedseizoen van vogels. Het broedseizoen loopt ongeveer tussen 15 maart en 15 juli. Dat wil zeggen dat de start van werkzaamheden het beste kan plaatsvinden voordat het broedseizoen start. Uitwerking van dit principe moet worden gemaakt bij de planning en voorbereiding van de daadwerkelijke werkzaamheden.

Het is daarmee redelijkerwijs aan te nemen dat de uitbreidingen in Haven Zeven niet leiden tot negatieve effecten op natuurwaarden in (de omgeving van) het plangebied. Op basis van de bevindingen voor het aspect geluid is een vergunning op basis van de Natuurbeschermingswet niet nodig en is een ontlasting van de Flora en faunawet niet nodig als de beschreven beheersmaatregelen bij de inrichting van Haven Zeven worden toegepast.

Daarnaast geeft de planologische bescherming van de Ecologische Hoofdstructuur ook geen belemmeringen.